Protestantse Gemeente
Lith-Oijen-Oss

Beleid Veilige kerk
van de PG Lith-Oijen-Oss

veiligekerk.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Bewustwording 3
3. Een veilige kerk voor iedereen 3
   3.1 Maar, ... als het niet veilig voelt?? 3
   3.2 Erkennen dat grensoverschrijdend gedrag voorkomt 4
4. Preventie 4
   4.1 Instrumenten 4
5. Interventie 4
6. (Na)zorg 5
7. Communicatie 5
8. Vasthouden van beleid 5

1. Inleiding

We willen een veilige gemeente zijn waar iedereen in vrijheid en vertrouwen het geloof kan beleven en elkaar kan ontmoeten in een sfeer van wederzijds respect. Onze kernwaarden hierin zijn: respect voor elkaar, respect voor onderlinge verschillen, oog voor integriteit, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid. Ongewenst gedrag maken we bespreekbaar en pakken we aan. Ongewenst gedrag is gedrag wat door iemand als ongewenst wordt ervaren.

2. Bewustwording

Tijdens de gemeentevergadering van juni 2025 hebben we als gemeente kennisgemaakt met het thema Veilige kerk en met elkaar nagedacht en besproken wat het thema Veilige kerk voor ons betekent en hoe we dit een plek willen geven in onze geloofsgemeenschap.

3. Een veilige kerk voor iedereen

Een veilige kerk voor iedereen is van groot belang voor onze gemeenschap.

- We bieden bescherming aan individuele gemeenteleden, en zeker van kwetsbare personen. Wanneer we als gemeenschap een veilige plek zijn dragen we er zorg voor dat kinderen, ouderen en andere kwetsbare personen beschermd worden tegen misbruik en onrecht.

- Ons uitgangspunt is vertrouwen hebben in elkaar en zorgdragen voor gemeenschapszin. Wanneer we ons veilig voelen, durven we vertrouwen op te bouwen en ons in te zetten voor onze gemeenschap. In en met vertrouwen versterken we onze onderlinge banden en bevordert dat een gevoel van saamhorigheid.

- Een veilige omgeving draagt bij aan de geestelijke en emotionele gezondheid van individuele gemeenteleden en van onze gemeenschap als geheel. Er kan dan een ruimte ontstaan waarin je je zorgen en problemen zonder angst voor een oordeel durft te delen.

- Een veilige kerk fungeert als een voorbeeld voor de bredere samenleving. We kunnen laten zien hoe een gemeenschap zorg kan dragen voor elkaar en respectvol met elkaar om kan gaan.

- Preventie van misbruik: Door samen een cultuur van veiligheid en alertheid te creëren, kan de kerk helpen om misbruik te voorkomen en snel in te grijpen wanneer er signalen van onveiligheid zijn.

- Een veilige omgeving stelt mensen in staat om hun geloof te verdiepen en te groeien in hun spirituele reis zonder angst of belemmeringen te ervaren.

3.1 Maar, …. als het niet veilig voelt??

Gevoelens van onveiligheid zijn heel persoonlijk, iedereen ervaart dingen anders.
Dit betekent dat we signalen of verhalen van anderen, serieus moeten nemen! Echt moeten luisteren, zonder oordeel durven luisteren naar het verhaal en de ervaringen van de ander.
En vooral niet wegwuiven vanuit de gedachte dat het toch zo erg niet kan zijn …..

Het is wellicht moeilijk om te erkennen: misbruik, in wat voor vorm dan ook, kan in elke gemeente voor komen. Het kan gaan om machtsmisbruik in pastorale situaties, seksueel

misbruik, ongewenst gedrag of ongewenste aanrakingen, woorden waarmee je de ander minacht, woorden waarmee je de ander klein maakt, machtsmisbruik in overlegsituaties, machtsmisbruik in relaties waar afhankelijkheid een rol speelt..

Belangrijk is een continue bewustwording in onze gemeente. Een helder bewust zijn dat er sprake kan zijn van machtsongelijkheid onder gemeenteleden en de negatieve effecten daarvan. Machtsverschillen tussen groepsleiding en deelnemers in het jeugdwerk, tussen ouderling en ontvanger van pastorale zorg (pastorant), tussen diaken en cliënt, tussen vrijwilliger voor hand-en-spandiensten en gemeentelid. Het effect kan zijn dat iemand met meer macht grensoverschrijdend gedrag vertoont. De ander ervaart dat in eerste instantie niet als storend of wil daar geen aandacht aan besteden. Tot het gevoel van veiligheid wordt aangetast.

3.2 Erkennen dat grensoverschrijdend gedrag voorkomt

Belangrijk is dat we erkennen dat dit grensoverschrijdend gedrag ook in onze gemeente voorkomt.
Dat we ons steeds bewust zijn dat alle gemeenteleden recht hebben op een veilig gemeente.
Dat we actief aandacht blijven vragen voor het onderwerp: regelmatig agenderen van het thema ‘veilig jeugdwerk’ en ‘veilige gemeente’; wat doen we, gaat het goed en wat kan beter?!
En dat we erop toezien dat in bijeenkomsten (gespreksgroepen, clubwerk, catechese, vieringen) zo nu en dan gebruikgemaakt wordt van activiteiten en werkvormen die bewustwording over veiligheid bij de gemeenteleden, van oud tot jong, vergroot.

4. Preventie

4.1 Instrumenten

- De gedragscode.
- De beschrijving van de rol, taken en positie van de vertrouwenspersoon.
- De meld- en klachtenprocedure met een stappenplan hoe je een melding of een klacht indient.

- We benoemen twee vertrouwenspersonen die zichtbaar zijn voor gemeenteleden en die laagdrempelig te benaderen zijn. Zij functioneren als coach voor een ieder die zich onheus bejegend voelt. En ondersteunen de kerkenraad en gemeente om een veilige gemeente te zijn en blijven.
- We gaan respectvol en zorgvuldig met elkaar om, bijna alle gemeenteleden zijn ook vrijwilligers in de gemeente. De gedragscode is besproken tijdens de gemeentevergadering in het voorjaar van 2026 en is regelmatig onderwerp van gesprek tijdens andere bijeenkomsten.
- We hebben voor alle ambtsdragers, predikanten (zij dienen dit beroepshalve te hebben), leiding kinderkerk, leden werkgroep pastoraat, ouderlingen met een bijzonder opdracht ‘begeleiden van een uitvaart’ en de vertrouwenspersoon, geldt een VOG-verplichting.

5. Interventie

Zie routekaart van de Protestantse Kerk in Nederland voor vertrouwenspersonen
Routekaart voor plaatselijke vertrouwenspersonen

6. (Na)zorg

- De predikanten dragen er zorg voor dat in preek en liturgie rekening gehouden wordt met slachtoffers van machtsmisbruik of andere misstanden (woordkeuze in gebeden, liedkeuze).
- Zij zullen daar waar gewenst en gevraagd nazorg en pastorale zorg geven aan slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente.
- Er wordt gezorgd voor nazorg en pastorale zorg aan daders van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente. Dit kan niet dezelfde persoon zijn die het slachtoffer begeleidt.

<u>Een oproep aan ons als gemeente:</u>
Sommige gemeenteleden kunnen slachtoffers of daders worden van incest, huiselijk geweld, vormen van machtsmisbruik en bedreigende situaties in het werk (ambulancepersoneel, militairen, politie, werkenden in de zorg en hulpverlening of elders) of van criminaliteit. Zorg ervoor dat ook zij zich in uw gemeente veilig voelen. Zij willen gehoord, gezien en erkend worden. We hebben vaak de neiging weg te kijken of niet het geduld op te brengen hen blijvende aandacht en zorg te geven.

7. Communicatie

Het beleid Veilige kerk wordt gepubliceerd op de website. De gedragscode, het document over de rol, taken en positie van de vertrouwenspersoon en de meld- en klachtenprocedure worden eenmalig vermeld in het kerkblad en daarna zijn ze via de website te downloaden.
In de colofon van het kerkblad worden de namen van de vertrouwenspersonen vermeld en de wijze waarop men contact kan opnemen met een van vertrouwenspersonen naar keuze.

8. Vasthouden van beleid

Het thema Veilige kerk wordt jaarlijks geagendeerd en besproken in het jaargesprek met de predikant en de vertrouwenspersonen. Het wordt opgenomen op de jaarkalender van de kerkenraad en minimaal 1x per 2 jaar tijdens een gemeentevergadering.

ROUTEKAART

Route bij meldingen

In dit schema staan negen manieren waarop meldingen bij u als plaatselijke vertrouwenspersoon terecht kunnen komen. Daaronder vindt u de acties die u moet ondernemen en daar weer onder wat SMPR daarbij voor u kan betekenen. Neem bij elke route en elke stap de tijd om te reflecteren en te overleggen.

Meldingen, klachten of signalen van seksueel misbruik kunnen op 9 manieren bij de plaatselijke vertrouwenspersoon komen: via betrokkenen (1 t/m 1d) of via anderen (2 t/m 5). Zorg voor een overzicht van hulpverlenende instanties in uw omgeving waar u zo nodig naar door kunt verwijzen (sociale kaart). Denk aan Veilig Thuis, Politie afd. zedenzaken, Slachtofferhulp, Bureau Jeugdzorg, huisarts, advocaat.

Wat doet u als plaatselijke vertrouwenspersoon bij het eerste contact?
- Maak uw taakomschrijving duidelijk.
- Luister actief (erkenning geven, feiten, gevoelens, gedachten inventariseren en onderscheiden).
- Vraag naar de hulpvraag.
- Concludeer welke route aan de orde is en volg die.
- Overweeg en overleg eventueel met een collega-vertrouwenspersoon, SMPR, Veilig Thuis of de politie.

Protestantse Kerk

Wat biedt SMPR (www.smpr.nl)?
- Samen analyseren wat er aan de hand is
- Advies bij kiezen van de te volgen route

	1 algemeen	1 situatie a	1 situatie b	1 situatie c	1 situatie d	2	3	4	5
	Betrokkene benadert mij	Betrokkene weet nog niet wat zij of hij wil	Betrokkene wil zijn/haar verhaal doen	Betrokkene wil een melding doen	Betrokkene wil een klacht indienen	Iemand benadert mij met een signaal/ verhaal	Iemand benadert mij met signalen die niet onder de definitie van seksueel misbruik vallen	Ik vang zelf signalen op	Een dader van seksueel misbruik benadert mij
Wat doe ik als vertrouwenspersoon (VP)	Actueel misbruik bij een minderjarige moet ophouden. Ik neem contact op met Veilig Thuis voor advies: 0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar).	• Ik vraag betrokkene wat zij/hij nodig heeft om tot een besluit te komen. • Ik check of ik degene ben die daarin kan voorzien. • Indien nodig verwijs ik betrokkene door (sociale kaart). • Zodra betrokkene haar/zijn vraag helder heeft, ga ik de route verder.	• Ik check of betrokkene behoefte heeft aan vervolgafspraken met mij. • Ik check of betrokkene pastoraat wil ontvangen. Zo ja, ik verwijs door. • Ik check of betrokkene professionele hulp wil ontvangen. Zo ja, ik verwijs door (sociale kaart).	• Ik wijs betrokkene op de mogelijkheid de zaak bij Justitie neer te leggen en bied daarin eventueel ondersteuning. • Ik wijs betrokkene op SMPR en ondersteun eventueel betrokkene daarnaartoe. • Ik wijs betrokkene op de verantwoordelijkheid van de kerkenraad en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe.	• Ik wijs betrokkene op de mogelijkheid van Justitie. • Ik wijs betrokkene op het bestaan van het college voor het opzicht en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe. • Ik wijs betrokkene op het bestaan van SMPR en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe.	• Ik weeg het signaal/ verhaal. • Ik check wat iemand wil bereiken door dit bij mij neer te leggen. • Indien vervolgstappen nodig lijken te zijn overleg ik met signaleerder en SMPR over die stappen.	• Ik weeg het signaal. • Ik kijk waar iemand het beste (professioneel) geholpen kan worden. • Ik gebruik mijn sociale kaart. • Ik denk ook aan pastoraat en een mogelijk sociaal netwerk.	• Ik breng de signalen die ik opmerk in kaart. • Ik weeg het signaal. • Ik kijk waar iemand het beste (professioneel) geholpen kan worden. • Ik benoem (eventueel) bij betrokkene wat ik zie en hoor en stel verduidelijkingsvragen. • Ik gebruik mijn sociale kaart. • Ik denk ook aan pastoraat en een mogelijk sociaal netwerk.	• Ik vraag betrokkene wat hij/zij van mij verwacht. • Ik maak mijn verantwoordelijkheden duidelijk. • Ik kijk welke vervolgstappen nodig zijn.
Ondersteuning SMPR	Adviseert en begeleidt bij gebruik van het 'Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties'. Het protocol bevat de route voor de kerkenraad. (Zie voor het protocol www.protestantsekerk.nl /veiligegemeente > meer weten?)	• Advies bij twijfel over de te nemen vervolgstappen. • Hulp bij het vinden van goede verwijsadressen. • Advies bij het nemen van vervolgstappen.	• Het verhaal kan aanleiding zijn voor vervolgstappen. Wil betrokkene dit niet, dan kunt u in een situatie komen waarin u mogelijk uw zwijgplicht moet doorbreken. • Advies bij de weging al dan niet doorbreken van uw zwijgplicht.	Achtergrondinformatie: een melding bij de politie betekent de politie op de hoogte stellen. Een aangifte is een verzoek om strafvervolging. Bij melding aan de kerkenraad over een kerkelijke functionaris dient deze het protocol (zie 1 algemeen) te volgen. De klachtenregelingen vindt u in de kerkorde, ordinantie 10, art. 6-12.	Het college voor het opzicht is bedoeld voor situaties waar een kerkelijke functionaris bij betrokken is. Een klacht over een vrijwilliger behandelt de kerkenraad zelf na advies van het college voor het opzicht, zie ordinantie 10, art. 7 lid 1.	• Advies bij het wegen van het signaal/ verhaal. • Advies bij twijfel over de te nemen vervolgstappen. • Informatie over het nemen van vervolgstappen.	• Advies bij het wegen van het signaal en het al dan niet zelf bespreekbaar maken hiervan. • Hulp bij het vinden van een goed verwijsadres.	• Advies bij het wegen van het signaal en het al dan niet zelf bespreekbaar maken hiervan. • Hulp bij het vinden van een goed verwijsadres.	Advies bij het zetten van vervolgstappen.
VP	Ik blijf regelmatig vragen naar het welzijn van betrokkene. Ik evalueer na verloop van tijd of betrokkene zich geholpen voelt en of zij/hij nog meer nodig heeft.								

Begripsbepaling

SMPR: meldpunt bij seksueel misbruik in kerkelijke relaties, www.smpr.nl

Melding: kerkenraad op de hoogte stellen van een gebeurtenis met eventueel opvolging.

Klacht: stappen richting officiële instanties om de gebeurtenis ter beoordeling aan te kaarten.

Signaal: een gebeurtenis die gesignaleerd wordt en kan duiden op een situatie die aandacht verdient.

Let op: je kunt in een situatie terechtkomen waarin conflicterende belangen spelen en je niet weet wat te doen, je zwijgplicht doorbreken of juist niet. Maak een afweging aan de hand van hoofdstuk 8 uit het 'Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik'. (Zie voor het protocol www.protestantsekerk.nl/veiligegemeente > meer weten?)